

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5200/24
9.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца Предузећа за финансијске услуге и консалтинг “EOS Matrix” д.о.о Београд, из Београда, Булевар Милутина Миланковића бр.1, ПИБ 103531873, МБ 17571397, чији је пуномоћник Бојан Перић, адвокат из Београда, ул. Светог Саве бр. 19, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Дрецун, адвокат из Београда, ул. Савска бр. 33, ради чинидбе, вредност предмета спора 141.040.193,85 динара, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П бр. 2595/23 од 16.05.2024. године, у седници већа одржаној дана 9.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 2595/23 од 16.05.2024. године у ставу трећем изреке, тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца Предузећа за финансијске услуге и консалтинг “EOS Matrix” д.о.о Београд којим је тражено да се он овласти да као хипотекарни поверилац тражи намирење свог доспелог потраживања из заложне изјаве, оверене пред Другим општинским судом у Београду Ов бр. 12130/04 од 08.10.2004. године и решења Другог општинског суда у Београду Дн бр. 21020/04 од 18.10.2004. године на основу којег је дана 08.10.2008.године уписан терет у Лист непокретности бр. ..., КО ... на заложеној непокретности у власништву туженог АА из ..., четворособном стану бр. 4, евиденциони бр. 5 у стамбеној згради за колективно становање у ул. ... бр. ..., број зграде 1, изграђене на катастарској парцели ... КО..., уписане у Лист непокретности бр. ... КО..., уз обавезу туженог АА да дозволи, призна и трпи да тужилац Предузеће за финансијске услуге и консалтинг “EOS Matrix” д.о.о Београд потраживање према дужнику ..., у износу од 141.040.193,85 динара, а које је утврђено закључком Привредног суда у Београду под пословним бројем Ст 297/2015 од 30.03.2016. године,

наплати из вредности заложене непокретности и то четворособног стана бр. 4, евиденциони бр. 5, у стамбеној згради за колективно становање, у ул. ... бр. ..., број зграде 1, изграђене на катастарској парцели ... КО ..., уписане у Лист непокретности бр. ... КО ...

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈУ** решења садржана у ставу првом и другом изреке пресуде Вишег суда у Београду П бр. 2595/23 од 16.05.2024. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Вишег суда у Београду П бр. 2595/23 од 16.05.2024. године, тако да свака странка сноси своје трошкове поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 251.060,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке одбијен је предлог туженог за прекид поступка у овој правној ствари. Ставом трећим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је он овлашћен да као хипотекарни поверилац тражи намирење свог доспелог потраживања из заложне изјаве оверене пред Другим општинским судом у Београду Ов бр. 12130/04 од 08.10.2004. године и решења Другог општинског суда у Београду Дн бр. 21020/04 од 18.10.2004. године на основу којег је терет уписан у Лист непокретности бр. ..., КО ... дана 08.10.2008. на заложеној непокретности у власништву туженог АА из ..., четворособном стану бр. 4, евиденциони бр. 5 у стамбеној згради за колективно становање у ул. ... бр. ..., број зграде 1, изграђене на катастарској парцели ... КО ..., уписане у Лист непокретности бр. ... КО ...и обавезан тужени АА да дозволи, призна и трпи да тужилац Предузеће за финансијске услуге и консалтинг "EOS Matrix" д.о.о Београд потраживање према дужнику ..., у износу од 141.040.193,85 динара, а које је утврђено закључком Привредног суда у Београду под пословним бројем Ст 297/2015 од 30.03.2016. године, наплати из вредности заложене непокретности и то четворособног стана бр. 4, евиденциони бр. 5, у стамбеној згради за колективно становање, у ул. ... бр. ..., број зграде 1, изграђене на катастарској парцели ... КО ..., уписане у Лист непокретности бр. КО ... Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на износ од 141.040.193,85 динара, почев од 23.10.2015. године, па до исплате, док је ставом петим изреке обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.077.970,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Против ове пресуде и то против одлука садржаних у ставу првом, другом, трећем и петом изреке тужени је благовремено изјавио жалбу из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијајућем делу, у границама законских овлашћења из члана 386 ЗПП (“Службени гласник Р Србије”, бр. 72/11, са свим изменама и допунама), овај суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле битне.

Правилно је првостепени суд одбио приговоре туженог о пресуђеној ствари, имајући у виду да се приговор пресуђене ствари односи на чињеницу да је овде тужилац као извршни поверилац пред Првим основним судом у Београду покренуо извршни поступак Ии. 11759/17, којом је založnu изјаву туженог овереној пред Другим општинским судом у Београду Ов бр. 12130/04 од 08.10.2004. године третирао као извршну исправу, које својство јој је признао и првостепени суд, међутим, решењем Вишег суда у Београду Гжи бр. 2068/17 од 10.08.2017. године, обустављен је овај извршни поступак и предлог за извршење одбијен, с обзиром да наведена založna изјава није имала својство извршне исправе, јер је дата у смислу одредбе члана 63 Закона о основама својинско-правних односа, а не сагласно одредбама Закона о хипотеци. Разлоге првостепеног суда о непостојању пресуђене ствари прихвата и овај суд, с обзиром на то да у овом случају не постоји идентитет предмета спора у овој правној ствари и предмета извршења у наведеном извршном поступку, што би у смислу одредбе члана 203 ЗПП водило правоснажно пресуђеној ствари.

Правилно је првостепени суд одбио и предлог тужиоца за прекид поступка у овој правној ствари, а до окончања поступка који се води пред Управним судом у предмету У бр. 18233/22 по тужби овде туженог за поништај решења Републичког геодетског завода од 24.03.2022. године, којим је одбијена жалба тужиоца изјављена на решење РГЗ од 29.08.2018. године, у вези са брисањем уписа забележбе založne изјаве на стану бр. 4 у ул. ... бр. ..., имајући у виду да је правилно првостепени суд оценио да у овом случају нису испуњени услови из члана 223 став 1 ЗПП за одређивање прекида у овој правној ствари до окончања наведеног поступка, јер окончање наведеног управног спора не представља предходно питање у односу на предметну правну ствар, због чега су неосновани сви жалбени наводи туженог којима се побија ожалбена пресуда у ставу првом и другом изреке.

Из изнетих разлога, у смислу одредбе члана 401 тачка 2 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Надаље, према утврђеном чињеничном стању ..., чији је оснивач био тужени АА је 2004. године, као корисник кредита са Фондом за развој Републике Србије, као даваоцем кредита закључио уговор бр. 4951 којим му је одобрен кредит у износу од 70.000.000,00 динара. Наведено привредно друштво је приликом закључења овог уговора даваоцу кредита као средство обезбеђења дало 22 менице. Дана 19.08.2004. године “А банка” а.д. Београд је као правни претходник “КБЦ банке” са ... закључила уговор о авалирању наведених меница, којим се банка обавезала да у корист Фонда за развој јемчи за корисника кредита ... Уговором је предвиђено да ће уколико корисник

кредита не враћа уредно кредит Фонду за развој Републике Србије, те на терет банке падну две узастопне рате кредита, банка ће активирати све инструменте обезбеђења. Као једно од средстава обезбеђења дато према тадашњем Закону о основама својинско-правним односима је и залога коју је овде тужени АА дао у корист банке дана 08.10.2004. године, а која је оверена пред Другим општинским судом у Београду под Ов бр. 12130/04, на основу које је Други општински суд у Београду дана 18.10.2004. године донео решење Дн 21020/04 о укњижби ове залогe у тадашњим земљишњим књигама. Предмет наведене залогe је четворособни стан бр. 4, евиденциони бр. 5, у стамбеној згради за колективно становање у ул. ... бр. ..., бр. зграде 1, изграђене на катастарској парцели ... КО ... Правни следбеник "А банке" се трансформисао у "КБЦ банку", а "КБЦ банка" је као преносилац са тужиоцем као пријемником дана 12.12.2013. године закључила уговор о цесији-преносу потраживања, између осталог и залогу на наведеном стану, као и остала права према уговору о авалирању менице од 19.08.2004. године. По основу наведеног уговора Служба за катастар непокретности Савски венац је дана 20.03.2017. године, решењем бр. 952-02-12-50/15 у корист тужиоца извршила забележбу предметне залогe. Утврђено је да над ... 2015. године отворен стечајни поступак решењем Ст бр. 297/2015 од 22.10.2015. године, у ком поступку је тужилац као стечајни поверилац пријавио потраживање дана 25.12.2015. године у укупном износу од 184.120.185,14 динара, од чега по основу уговора о авалирању меница од 19.08.2004. године чини износ од 141.040.193,85 динара, који износ чини доспелу главницу, редовну и затезну камату и накнаду, а које потраживање му је признато у наведеном стечајном поступку. Закључком Привредног суда у Београду од 13.4.2016. године, закључен је стечајни поступак над наведеним привредним друштвом, а тужилац у наведеном стечајном поступку није намирио своје потраживање. Из извештаја Фонда за развој Републике Србије од 30.05.2019. године произлази да је правни претходник тужиоца "А банка" а.д. Београд која је авалирала менице као обезбеђење потраживања Фонда за развој према кориснику кредита ... по уговору о кредиту бр. 4591/04, исплатила Фонду исплатио целокупан износ дугованог кредита од 84.236.065,15 динара и то сукцесивним исплатама у периоду од 21.03.2006. године па закључно са 14.01.2011. године. Такође, утврђено је да је овде тужилац уговором о уступању потраживања овереним пред јавним бележником под ОПУ: 548/2020, дана 20.03.2020. године уступио предметно потраживање ... као пријемнику заједно са залогом, те да је тужба у овој правној ствари поднета дана 19.05.2019. године.

Првостепени суд је полазећи од овако утврђеног чињеничног стања оценио да је тужбени захтев тужиоца основан, имајући у виду да је правни претходник тужиоца лице у чију је корист тужени заложико своју непокретну имовину, стан у ул. ... бр. ..., евиденциони број 5 у стамбеној згради за колективно стање у ул. ... бр. ..., број зграде 1, изграђеној на катастарској парцели ... КО ..., па како је правни претходник тужиоца исплатио дуг ..., као авалиста (менични јемац), за који дуг је овде тужени као средство обезбеђења дао предметну заложну изјаву сагласно одредбама члана 63, 64 и 66 Закона о основама својинско-правних односа ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96), то је тужилац овлашћен да из наведене заложене непокретности наплати своје потраживање, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке. При томе, првостепени суд је ценио приговор туженог о застарелости потраживања, налазећи да је исти неоснован, јер према уговору о давању меничног авала од 19.08.2004. године, авал на меници важи до 31.10.2010. године, ког момента је доспело потраживање тужиоца, па имајући у виду да је тужба поднета 09.05.2019. године, то је иста поднета у законском року од 10 година

из члана 371 Закона о облигационим односима који се има применити у конкретном случају, с тим да је првостепени суд на износ од 141.040.193,85 динара одбио захтев за исплату законске затезне камате након 23.10.2015. године, јер би то било у супротности са одредбом члана 279 ЗОО, с обзиром да је тужиоцу укупно потраживање које чини и камату признато у стечајном поступку у укупном износу од 141.040.193,85 динара, а тужилац током првостепеног поступка није предложио доказе на околност утврђења шта се сматра главницом, а шта каматом на наведени износ, те би досуђењем камате била досуђена камата на камату, а што није дозвољено.

Оцењујући жалбене наводе туженог, овај суд налази да је правилно закључио првостепени суд да у конкретном случају није наступила застарелост истицања захтева садржине као у предметној правној ствари, али не из разлога које наводи првостепени суд, односно да је према уговору о авалу предметно потраживање доспело 2010. године, те да се надаље примењују рокови застарелости прописани одредбама Закона о облигационим односима-члан 371, који регулише десетогодишњи рок застарелости, а који рок евидентно у овом случају није истекао. Ово имајући у виду да се у овом случају не ради о облигационо правном спору већ о добијању извршне исправе у спору који је стварно правног карактера. Наиме, предмет потраживања у овој правној ствари је да заложна изјава која је дата према одредби члана 63 Закона о основама својинско-правних односа добије својство извршне исправе. Приликом оцене приговора застарелости у оваквој врсти спорова суд не примењује одредбе Закона о облигационим односима који се тичу застарелости, већ о залози као средству обезбеђења која се везује за потраживање за које је дата. Ово средство обезбеђења се може реализовати и у случајевима када је наступила застарелост обезбеђеног потраживања, с обзиром на то да се ради о залози као стварном праву, које као акцесорно право постоји све док постоји потраживање по основном уговору, без обзира на то да ли се у вези са таквим потраживањем може тражити судска заштита или не, односно да ли је такво потраживање због застарелости постало природна облигација. Дакле, нема примене института застарелости ове врсте стварног права све док потраживање постоји, а што је према важећем позитивном праву на јасан начин дефинисано у члану 26 став 1 Закона о хипотеци.

Међутим, по налажењу овог суда погрешно је првостепени суд закључио да је тужилац активно легитимисана страна у овој правној ствари, с позивом на одредбу из члана 204 став 1 ЗПП, уз образложење да је тужилац предметно право отуђио уговором од марта месеца 2020. године, односно у време када је између њега и туженог већ текла парница у овој правној ствари, због чега је, с обзиром на садржину наведене законске одредбе могуће окончати парницу између истих странака. Наиме, неспорно је да и по престанку материјално правног односа између странака, странке и даље имају парничну легитимацију уколико је материјално правни однос престао током парнице, а како то регулише цитирана законска одредба.

У конкретном случају, поступак у овој правној ствари инициран је тужбом тужиоца од 09.05.2019. године. Одредбом члана 204 став 1 ЗПП, прописано је да уколико странка отуђи ствар или право о коме тече парница, то не спречава да се парница међу истим странкама доврши. Парница према правилима из Закона о парничном поступку почиње да тече оног момента када се тужба тужиоца достави туженом на одговор са поуком о последицима пропуштања.

У овој правној ствари, првостепени суд је дана 20.05.2020. године донео пресуду због пропуштања II бр. 3527/19, наводећи да је туженом доставља тужбе извршена преко огласне табле суда у смислу одредбе члана 141 ЗПП и то тако што је иста дана 23.01.2020. године стављена на огласну таблу суда, а да је скинута са огласне табле дана 24.02.2020. године. Како тужени није доставио одговор на тужбу у наредном року од 30 дана, то је првостепени суд у смислу одредбе члана 350 ЗПП донео пресуду овакве садржине. Међутим, решењем Апелационог суда у Београду Гж бр. 196/21 од 17.06.2021. године, укинута је наведена пресуда због пропуштања, уз образложење да у овом случају нису били испуњени формалноправни услови за доношење пресуде овакве садржине, с обзиром на то да тужиоцу није достављена тужба на одговор са поуком о последицама пропуштања, чиме му је онемогућено да расправља пред судом, а што чини апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП. Ово имајући у виду да је првостепени суд ожалбену пресуду донео не проверавајући при томе тачност адресе пребивалишта туженог што је услов за достављање у смислу одредбе члана 141 ЗПП, а из стања у списима произлази да адреса пребивалишта туженог није била на адреси, већ ...

Имајући у виду наведено, парница између странака није ни почела да тече у време доношења предметне одлуке, нити је парница текла у време када је тужилац ово своје право уступио ..., као пријемнику на основу уговора о уступању потраживања ОПУ: 548/2020 дана 20.03.2020. године, због чега се у конкретном случају не може применити одредба члана 204 став 1 ЗПП о процесној улози тужиоца, односно о активној легитимисаности тужиоца за вођење спора у овој правној ствари, због чега је овај суд применом одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП преиначио ожалбену пресуду у ставу трећем изреке, тако што је због непостојања активне легитимације на страни тужиоца одбио тужбени захтев истог и одлучио као у ставу првом изреке.

Ставом трећим изреке, у смислу одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртим изреке ожалбене пресуде, на тај начин што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове, без обзира на чињеницу што је тужени странка која је успела у овој правној ствари, међутим, захтев туженог за накнаду трошкова поступка, а који је дат на рочишту од 16.05.2024. године није прихваћен јер исти не представља јасно опредељен захтев за накнаду трошкова у смислу одредбе члана 163 ЗПП.

Ставом четвртим изреке, туженом су у смислу одредбе члана 165 став 2 ЗПП признати трошкови поступка, имајући у виду да је он странка која је успела у другом степену и то трошкови на име састава жалбе у износу од 153.560,00 динара и таксе на жалбу у износу од 97.500,00 динара, а што укупно представља износ од 251.060,00 динара.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице

Јасмина Ђокић